

**Prof. dr hab. Adam Wrzosek – organizator i Dziekan Wydziału
Lekarskiego Uniwersytetu Poznańskiego
w latach 1920/1921 – 1922/1923**

Lekarz, patolog, historyk medycyny i antropolog. Urodził się 6 V 1875 r. w Zagórze koło Dąbrowy Górniczej w rodzinie szlacheckiej jako syn Józefa, przemysłowca, i Pelagii ze Skibińskich.

W 1894 r. rozpoczął studia lekarskie na Uniwersytecie w Kijowie, po trzech latach kontynuował je w Zurychu, a potem w Berlinie, gdzie w 1898 r. doktoryzował się. W latach 1899-1901 odbył dodatkowe studia w zakresie psychologii i antropologii w Paryżu i Zurychu, a potem w Krakowie i Wiedniu.

Dwukrotnie nostryfikował dyplom lekarza, by wykonywać praktykę lekarską w zaborach rosyjskim i austriackim, po raz drugi w 1902 r., kiedy także uzyskał stopień naukowy doktora wszech nauk lekarskich Uniwersytetu Jagiellońskiego. W 1906 r. habilitował się z patologii doświadczalnej, co w 1907 r. rozszerzył na propedeutykę lekarską.

W 1910 r. został mianowany profesorem bezpłatnym patologii ogólnej i doświadczalnej, a w 1912 r. etatowym profesorem nadzwyczajnym UJ z obowiązkiem prowadzenia zajęć z patologii ogólnej i doświadczalnej, historii medycyny i propedeutyki lekarskiej. W 1920 r. został profesorem zwyczajnym.

Po nostryfikacji dyplomu pracował jako asystent wolontariusz kliniki ginekologiczno-położniczej Uniwersytetu w Kijowie. W marcu 1899 r. przeniósł się do Zagórza, gdzie prowadził prywatną praktykę lekarską i skąd dojeżdżał do Dąbrowy Górniczej, gdzie obejmował posadę lekarza fabrycznego.

W latach 1901-1913 był asystentem w Zakładzie Patologii Ogólnej i Doświadczalnej Uniwersytetu Jagiellońskiego. W 1910 r. objął kierownictwo krakowskiego Muzeum Historii Medycyny oraz pierwszego na ziemiach polskich Zakładu Historii Medycyny UJ. W 1913 r. przeniósł się do Zakładu Antropologii Wydziału Filozoficznego tej uczelni. Podczas I wojny światowej pracował jako naczelny lekarz w filii III. Szpitala Fortecznego w Krakowie. W 1918 r. Senat Uniwersytetu Warszawskiego powołał go na kierownika Zakładu Patologii Ogólnej tej uczelni. Jednocześnie został mianowany szefem Sekcji Naukowej w Departamencie Sanitarnym Ministerstwa Spraw Wojskowych. W 1919 r. został szefem Sekcji Nauki i Szkół Akademickich Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, co pozwoliło mu w istotny sposób przyczynić się do uruchomienia Uniwersytetu Wileńskiego.

W 1920 r. Senat Uniwersytetu Poznańskiego zaprosił go do objęcia stanowiska dziekana nowoutworzonego Wydziału Lekarskiego i kierownika Katedry i Zakładu Historii i Filozofii Medycyny. Propozycję przyjął, ale z związku z wojną polsko-bolszewicką we wrześniu tego roku ponownie wstąpił do czynnej służby wojskowej, z której formalnie odszedł do rezerwy dopiero w 1922 r.

Stał się faktycznym organizatorem poznańskiego Wydziału Lekarskiego i jednym z najbliższych współpracowników rektora UP Heliodora Świącickiego. W latach 1935/1936-1938/1939 dojeżdżał z Poznania do Wilna, by tam kierować Zakładem Historii Medycyny. W Poznaniu kierował dwoma zakładami: Historii i Filozofii Medycyny (z siedzibą początkowo w Zamku Poznańskim) oraz Antropologii (pierwsza siedziba w dzisiejszym Coll. Maius). Dla obu zakładów prof. Adama Wrzoska wybudowano specjalny gmach przy ul. Świącickiego, nazwany przezeń na cześć wybitnego polskiego antropologa Collegium Kopernickiego (obecnie Coll. Chmiela).

Podczas okupacji hitlerowskiej przebywał w Warszawie, gdzie zorganizował Wydział Lekarski tajnego Uniwersytetu Ziemi Zachodnich (tworzyli go wysiedleni profesorowie i studenci Uniwersytetu Poznańskiego) i został jego dziekanem. Po Powstaniu Warszawskim kontynuował tajne nauczanie medycyny w Grodzisku Mazowieckim i Krakowie.

W marcu 1945 r. wrócił do Poznania i na nowo organizował swoje zakłady. W 1947 r. został odsunięty od pracy naukowo-dydaktycznej i przymusowo skierowany na emeryturę.

W 1949 r. władze zawiesiły wydawanie czasopisma „Archiwum Historii i Filozofii Medycyny”, które Wrzosek założył i redagował od 1924 r. Październikowa odwilż polityczna sprawiła, że w styczniu 1957 r. został reaktywowany jako profesor zwyczajny przy Katedrze i Zakładzie Historii Medycyny Akademii Medycznej w Poznaniu. W 1959 r. ostatecznie przeszedł w stan spoczynku zawodowego.

W różnych okresach życia Wrzosek był redaktorem naczelnym nie tylko „Archiwum Historii i Filozofii Medycyny”, ale także innych periodyków, a mianowicie „Wiadomości Antropologicznych”, „Przeglądu Antropologicznego” i „Nowin Lekarskich”. Opublikował ponad 470 prac naukowych w czasopismach polskich, niemieckich, francuskich, angielskich i czeskich. W uznaniu jego osiągnięć naukowych i organizacyjnych uniwersytety w Wilnie i Krakowie oraz Akademia Medyczna w Poznaniu obdarzyły go godnością doktora *honoris causa*, a kilkanaście towarzystw naukowych nadało mu członkostwo honorowe. Był członkiem rzeczywistym Akademii Nauk Lekarskich i Polskiej Akademii Umiejętności, członkiem Państwowej Rady Zdrowia, Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk i kilku komisji PAN, a ponadto należał do wielu innych stowarzyszeń naukowych i akademickich.

Zmarł 26 II 1965 r. w Poznaniu i został pochowany na Cmentarzu Junikowskim.